

Vergaderjaar 2003–2004

23 490

Ontwerp-besluiten Unie-Verdrag

U

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 11 mei 2004

De bijzondere commissie voor de JBZ-Raad¹ heeft op 23 april 2004 een brief gezonden aan de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie met betrekking tot de ontwerp-richtlijn inzake minimumnormen voor asielprocedures.

De minister heeft daarop bij brief van 26 april 2004 geantwoord. De commissie brengt hierbij verslag uit van het aldus gevoerde schriftelijke overleg.

De griffier van de bijzondere commissie voor de JBZ-Raad,
Van Dooren

¹ Samenstelling: Holdijk (SGP), Wagemakers (CDA), Jurgens (PvdA), Kohnstamm (D66) (voorzitter), De Wolff (GL), Van de Beeten (CDA), Broekers-Knol (VVD), Hessing (LPF), Van den Oosten (VVD), Koekkoek (CDA), Middel (PvdA), Kox (SP).

BRIEF AAN DE MINISTER VOOR VREEMDELINGENZAKEN EN INTEGRATIE

Den Haag, 23 april 2004

Op 9 april jl. heeft de Eerste Kamer het verslag met bijlagen ontvangen van de JBZ-Raad van 30 maart 2004¹. Een van de agendapunten betrof het gewijzigd voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende minimumnormen voor de procedures in de lidstaten voor de toekenning of intrekking van de vluchtelingenstatus. Hoewel er nog geen instemming werd gevraagd, wenst de bijzondere commissie voor de JBZ-Raad haar opvattingen t.a.v. de huidige ontwikkelingen kenbaar te maken. In raadsdocument 7729/04 dat betrekking heeft op dit agendapunt is op pagina 10 een ontwerptekst opgenomen m.b.t. artikel 30 bis, waarin het opstellen of wijzigen van een gemeenschappelijke lijst van derde landen die als veilig land van herkomst gelden kan plaatsvinden in de Raad met gekwalificeerde meerderheid op voorstel van de commissie na raadpleging van het Europees Parlement. Nergens in raadsdocument blijkt dat er nog een Nederlands voorbehoud zou liggen t.a.v. dit artikel of dat er tenminste expliciet melding is gemaakt van de reserves die er in de Eerste Kamer leven t.a.v. deze procedurele vereisten bij de totstandkoming van deze lijst. De commissie wenst te benadrukken dat het algemene Nederlandse parlementaire voorbehoud zich inhoudelijk in ieder geval toespitst op deze bepaling.

De bijzondere commissie voor de JBZ-Raad wenst voorts in herinnering te brengen dat zij in een brief van 11 november 2003² (kenmerk 130644.4) heeft aangegeven de combinatie van gekwalificeerde meerderheidsbesluitvorming met raadpleging van het Europees Parlement onacceptabel te achten en bovendien niet in lijn met het Nederlandse beleid dienaangaande. In uw antwoord d.d. 25 november 2003³ heeft u aangegeven dat de ontwerptekst nog de nodige wijzigingen zou kunnen ondergaan, doch dat de Nederlandse voorkeur uitgaat naar het vaststellen van een gemeenschappelijke minimumlijst. Bij de procedure stelt u dat deze ontleend is aan artikel 5 van richtlijn 2001/55/EG (richtlijn tijdelijke bescherming) dat betrekking heeft op de vaststelling van massale toestroom en het verlenen van tijdelijke bescherming aan ontheemden: dit kan met gekwalificeerde meerderheid op voorstel van de Europese Commissie (en zelfs zonder raadpleging van het Europees Parlement).

Nu de ontwerprijtlijn verder uitgekristalliseerd raakt, lijkt er niet langer sprake te zijn van een gemeenschappelijke minimumlijst, maar van een gemeenschappelijke lijst met een uitsterfconstructie voor het vaststellen van nationale lijsten. In tegenstelling tot de richtlijn tijdelijke bescherming waar de procedure in zekere zin in het voordeel werkt van mensen die bescherming zoeken, zou de procedure bij de onderhavige richtlijn eerder in het nadeel kunnen uitwerken van mensen die bescherming zoeken. Om die reden gaat de vergelijking mank en wil de bijzondere commissie kenbaar maken dat haar bezwaar gehandhaafd blijft tegen de voorgestelde procedure.

De griffier van de commissie voor de JBZ-Raad,
Van Dooren

¹ 23 490, 322.

² 23 490, H.

³ 23 490, H.

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR VREEMDELINGENZAKEN EN INTEGRATIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 april 2004

Tijdens de JBZ-Raad van 29 april a.s. hoopt het Ierse voorzitterschap een politiek akkoord te bereiken over de ontwerp-richtlijn inzake minimumnormen voor asielprocedures. Eén van de onderdelen van de ontwerp-richtlijn waarover nog discussie gevoerd zal worden is de bepaling dat een gemeenschappelijke minimumlijst van veilige landen van herkomst wordt opgesteld.

In uw brief van 23 april 2004 bevestigt de commissie voor de JBZ-Raad van uw Kamer bedenkingen te hebben tegen de procedurele vereisten bij de totstandkoming van deze lijst. De bezwaren van de commissie spitsen zich toe op de combinatie van gekwalificeerde meerderheidsbesluitvorming met raadpleging van het Europees Parlement. Hieronder wil ik nader ingaan op de gemeenschappelijke minimumlijst en de procedurele vereisten bij de totstandkoming daarvan.

Artikel 30 van de ontwerp-richtlijn bepaalt, dat een gemeenschappelijke minimumlijst van veilige landen van herkomst wordt opgesteld als bijlage bij de richtlijn. Het ligt in de bedoeling dat deze gemeenschappelijke minimumlijst gelijktijdig met de richtlijn formeel wordt aangenomen, hetgeen betekent dat dit met unanimitieit dient te geschieden. Na de inwerkingtreding van de richtlijn kan de lijst worden geamendeerd met een gekwalificeerde meerderheid in de Raad, op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement.

Bij het opstellen van deze bepaling heeft de Raad zich, zoals ik al aangaf in mijn brief van 25 november 2003, laten leiden door de procedure in artikel 5 van richtlijn 2001/55/EG (tijdelijke bescherming bij massale toestroom van ontheemden), waarin geen raadpleging van het Europees Parlement is voorzien, maar waarbij het Europees Parlement in kennis wordt gesteld van het invoeren van tijdelijke bescherming voor een bepaalde groep ontheemden. De rol die de ontwerp-richtlijn inzake minimumnormen voor asielprocedures voor het Europees Parlement voorziet bij het amenderen van de gemeenschappelijke minimumlijst van veilige landen van herkomst is dus sterker.

De commissie voor de JBZ-Raad van uw Kamer meent dat deze vergelijking mank gaat, omdat de procedure in het nadeel zou werken van personen die internationale bescherming zoeken. Ik ben dit niet met de commissie eens. De gemeenschappelijke minimumlijst van veilige landen van herkomst dient te worden gezien binnen de asielprocedure als geheel. Snelle, efficiënte asielprocedures zijn in de gehele Unie noodzakelijk om te kunnen bepalen wie bescherming nodig heeft en om misbruik van de asielprocedure tegen te gaan. De lijst veilige landen van herkomst is een hulpmiddel waarmee aannemelijk gemaakt kan worden dat asielzoekers afkomstig uit landen die op de lijst staan in beginsel geen bescherming nodig hebben. Dat de mogelijkheid van een snelle amendering van deze lijst – dus zonder co-decisieprocedure – in het nadeel van de asielzoeker zou zijn zie ik niet in: asielzoekers die geen recht op bescherming hebben, hebben immers ook belang bij een snelle afwikkeling van hun aanvraag. Bovendien moet iedere asielzoeker volgens artikel 30B van de ontwerp-richtlijn de mogelijkheid hebben aannemelijk te maken dat zijn land van herkomst in zijn specifieke geval niet veilig is.

In haar brief geeft de commissie voor de JBZ-Raad van uw Kamer nog aan, dat er sprake lijkt te zijn van een gemeenschappelijke lijst met een uitsterfconstructie voor het vaststellen van nationale lijsten. Dit is niet geheel juist. Een dergelijke constructie bestaat alleen voor zover het nationale lijsten betreft, die zijn vastgesteld aan de hand van criteria die minder streng zijn dan de criteria in de ontwerp-richtlijn. Lidstaten kunnen nationale lijsten handhaven en zelfs invoeren, voor zover het landen van herkomst betreft die niet op de gemeenschappelijke minimumlijst staan en voor zover zij zich houden aan de criteria in de ontwerp-richtlijn.

Ik heb goede nota genomen van uw wens dat ik er expliciet melding van maak dat het algemene parlementaire voorbehoud, wat de Eerste Kamer betreft, zich inhoudelijk in ieder geval toespitst op de hierboven besproken bepaling. Ten aanzien hiervan zou ik u er ten slotte, maar zeker niet in de laatste plaats, op willen wijzen dat het Europees Parlement opnieuw geraadpleegd zal worden over de gehele ontwerp-richtlijn, met name vanwege het feit dat het ontwerp door de invoering van een gemeenschappelijke minimumlijst van veilige landen van herkomst sterk gewijzigd is. Ik spreek de hoop uit dat uw Kamer, wanneer om instemming wordt gevraagd, dit feit in haar overwegingen zal betrekken.

De Minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie,
M. C. F. Verdonk